

Blog broj: 6

Aktuelna vanjska politika

Pismo u amanet Šmitu

Autor: Mahir Sijamija
August 2021.

Program: Aktualna vanjska politika

Aktuelna vanjska politika je platforma namijenjena mladim aktivistima VPI BH ima za izradu i objavu kratkih online članaka u različitim formatima (analiza, blog, policy brief i sl.) na aktuelne teme iz sfere vanjske politike usmjeren ka ili vođene od strane BiH. Platforma je prostor da mladi vanjskopolićki analitićari/ke kreiraju sopstveni sadržaj, razvijaju svoju ekspertizu i dobiju prostor u javnosti.

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovom tekstu ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićke inicijative BH. Friedrich-ebert-stiftung i Vanjskopolićka inicijativa BH ne garantuju za taćnost podataka koji su izneseni u tekstu.

Više informacija na: www.fes.ba i www.vpi.ba

Impressum

Friedrich-ebert-stiftung (Fes) | ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorni: Dr. Peter Hurrelbrink
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
e-mail: fes@fes.ba
www.fes.ba
DTP: Mahir Sijamija
Naslovnica: Korišteni dizajn ilustracije od Starline - Freepik.com
Publikaciju možete narućiti na e-mail: fes@fes.ba.
Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-ebert-stiftung. Friedrich-ebert-stiftung ne garantuje za taćnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

U partnerstvu sa:

Vanjskopolićka inicijativa BH
CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo
327(497-15)

SIJAMIJA, MAHIR

Aktuelna vanjska politika: "Pismo u amanet Šmitu" evropskih prioriteta"

/ Mahir Sijamija - Sarajevo : Friedrich-Ebert-Stiftung,
2021. - 3 str. A4 format

ISBN -----

COBISS.BH-ID -----

Pismo u amanet Šmitu

Autor: Mahir Sijamija

Bosna i Hercegovina u svom postdejtonskom periodu teži da bude prosperitetno, demokratsko i razvijeno društvo, država blagostanja i vladavine zakona. Rana poslijeratna historija obilježena je svakodnevnim tenzijama, političkim krizama, gdje Bosne i Hercegovina svoja nadanja u toj realnosti ne može ispuniti. Napisani su tomovi i tomovi knjiga, analiza, preporuka, kako da se stvari promijene, a još više literature pokušava objasniti besmisao političkog sustava koji je kreiran kao alternativa ratnom stanju u kojem se našlo stanovništvo BiH uslijed disolucije Jugoslavije.

Na dejtonskim osnovama napravljen je koncept koji u suštini je trebao značiti pomirenje među narodima, kao sveto slovo mira ka težnji za prosperitetnoj budućnosti koju su mnogi stanovnici pronašli diljem Zapadne Evrope.

Kako istraživanja pokazuju, građani pored lošeg života i siromaštva, visokog stepena korupcije, lošeg obrazovnog sustava, svoj odlazak objektiviziraju i objašnjavaju kako su zasićeni svakodnevnim političkim pritiscima i općeg stanja mržnje među narodima kreiranim od strane političkih oligarhija, koje ih u konačnici neće dovesti do očekivanja i nadanja sa početka ovog rukopisa.

Političke i ekonomske oligarhije pod okriljem zaštite nacionalnih interesa kako sam napisao u svom nedavnom blogu [„jeftinim političkim, populističkim i nadasve primitivnim potezima, svoje partikularne i egoistične interese zadovoljavaju“](#) ne mareći za boljitak građana. Postavlja se pitanje, da je uistinu mirovni sporazum pomirio narode, da li bi građani BiH živjeli u zemlji blagostanja integriranoj u Evropskoj uniji?

Međunarodna zajednica alternativa (dez)integracije BiH

Međunarodna zajednica se Općim okvirnim sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini, koji se naziva Daytonski mirovni sporazum, osim što je pomogla okončanje rata, obavezala se za očuvanje mira u Bosni i Hercegovini. Ovaj proces se ogleda pomoću Ureda visokog predstavnika (OHR) ad

hoc međunarodne institucija koja je odgovorna za nadgledanje provedbe civilnih aspekata Mirovnog sporazuma. Visoki predstavnik surađuje sa [građanima i institucijama Bosne i Hercegovine, te međunarodnom zajednicom kako bi osigurali da se Bosna i Hercegovina razvije u mirnu i održivu demokratsku zemlju, na putu ka integracijama u euroatlantske institucije](#). Ova institucija će biti ugašena onoga momenta kad Bosna i Hercegovina bude u mogućnosti preuzeti potpunu odgovornost za svoje poslove, što sudeći po trenutnoj situaciji nije neko dogledno vrijeme. Vijeće za implementaciju mira u Bosni i Hercegovini je u Bonu, decembra 1997. godine, visokom predstavniku u BiH [„dalo mogućnost korištenja bonskih ovlaštenja“](#). PIC je tada, [razrađujući Aneks 10 Dejtonskog mirovnog sporazuma kojim su definisana ovlaštenja visokog predstavnika, omogućio visokom predstavniku da smijeni sa dužnosti javne zvaničnike koji krše zakonski preuzete obaveze i Dejtonski mirovni sporazum, te da, kada to smatra neophodnim, nametne ključne zakone ukoliko ih ne usvoje zakonodavna tijela BiH](#). Ured visokog predstavnika BiH (OHR) je u periodu 1997. do 2012. godine zahvaljujući ovim ovlastima incirao oko [900 različitih odluka](#).

U amanet Šmitu

Prije samog odlaska Valentina Inzka, visokog predstavnika koji je na toj poziciji bio od 2009 godine pomoću bonskih ovlasti inicirao je izmjene u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine kojima se kriminalizira negiranje genocida. Iako je u nekoliko navrata prethodnih godina najavljivao mogućnost korištenja bonskih ovlasti, to se nije dogodilo do kraja njegovog mandata.

Naime, donošenje ovih izmjena, koje su na snagu stupile krajem jula 2021. godine, izazvalo je veliku buru u bh. političkoj javnosti, a burne reakcije su najviše dolazile iz Republike Srpske. Nedugo nakon objave da su Inzkove izmjene nametnute, održan je sastanak političkih stranaka u RS-u na kojem je odlučeno da poslanici iz ovih stranaka neće učestvovati u radu državnih institucija.

Često je bio na meti brojnih polemika i kritika, [prije svega zbog neadekvatnog djelovanja i zauzimanja čvršćeg stava kod rješavanja onih pitanja oko kojih domaći političari ne mogu da nađu konsenzus](#). Ovo je pravdao govoreći da ne postoji klima u međunarodnoj zajednici, ali i [da je prošlo vrijeme nametan-](#)

[ja nekih odluka sa strane i insistirao na stavu da su građani ti koji imaju bosačka ovlaštenja da biraju vlasti koje će ih voditi i da preuzimaju veću odgovornost.](#)

“Obavio sam posao. Zabrinuti trebaju biti drugi”, izjavio je visoki predstavnik u BiH Valentin Inzko u oproštajnom intervjuu [na N1](#). “Imali smo fantastičnih uspjeha. KM je najstabilnija na Balkanu, lične karte su bile najmodernije, tada je bila... BiH je tada bila u prvom planu. Međunarodna zajednica je tada očekivala da će poslije domaće elite to voditi, međutim... sada imamo šta imamo. Možda će Šmit otvoriti novo poglavlje što se tiče djelovanja,” rekao je Inzko.

Zašto je značajna ova odluka?

“Dobar domaći zakon bi bio najbolje rješenje, ali do toga nije došlo. Došlo je do eskalacije i veličanja ratnih zločinaca u većem omjeru”, kazao je Inzko, te još jednom potvrdio navode s početka teksta, da ova odluka zatvara prostor budućem kreiranju politika na bazi mržnje i tenzija. Svaki političar koji započne političku karijeru na falcificiranju historije, biti će sankcioniran. Do sada na političkom narativu negiranja i poricanja, gradile su se generacije odsutnog procesa suočavanja s prošlošću, što je dodatno otežavalo proces pomirenje i implementaciju mirovnog sporazuma.

Kada sam [razgovarao](#) prije nekoliko godina sa kolegom Macom Samorom Mugabom, 21-godišnjim Ruandžaninom koji je tada studirao u Sjedinjenim Američkim Državama, a mjesec dana boravio u Bosni i Hercegovini zajedno sa mnom na jednom edukativnom programu, objasnio mi je zašto je Ruanda najbrže rastuća ekonomija Afrike iako je kao i Bosna i Hercegovina postgenocidno društvo. Rekao mi je da je Ruanda, nakon Mauricijusa, rangirana kao druga najbolja država za poslovanje u Africi, da Ruanda ima naprednu vladu u kojoj polovinu ministarskih pozicija obnašaju žene i zastupljene su sa 64% poslaničkih mjesta u parlamentu, ali početak razvoja bio je na politikama suočavanja s prošlošću i kriminalizaciji falcificiranje historije. Tada sam napisao, gledajući [„unatrag, napredak koji je vidljiv u Ruandi rezultat je napora države da prevlada etničke razlike i podjele. S druge strane, Bosna i Hercegovina je ostala najsporije rastuća država u Evropi, veliki broj ljudi odlazi ka zapadnim razvijenim demokratijama zbog lošeg ekonomskog stanja i općeg nezadovoljstva. Trenutno, mediji uz pomoć političkih stranaka produbljuju mržnju i etničke podjele, umjesto](#)

[da se fokusiraju na kreiranje mostova pomirenja između etničkih skupina u Bosni i Hercegovini. Stoga je potrebno kriminalizirati sadržaje koji poriču genocid i promovisu svaki drugi oblik govora mržnje”](#) u medijskom prostoru i javnom prostoru.

Poruka i savjet Kristijanu Šmitu

Ove godine, kada odlazi stari, a dolazi novi visoki predstavnik za BiH, Njemački iskusni političar i diplomata Kristijan Šmit (Christian Schmidt), treba da nastavi da donosi odluke u duhu ove posljednje, jer samo na politikama progresivnog suočavanja s prošlošću, Bosna i Hercegovina biti će najbrže rastuća ekonomija na Zapadnom Balkanu u narednih nekoliko decenija. Kako je Valentin Inzko za Schmidta rekao da će biti [“pravo osvježenje i prava stvar za Bosnu i Hercegovinu”](#), jer donosi ogromno iskustvo i spremnost da sistemski i odlučno djeluje na temelju svog iskustva. Schmidt treba nastaviti da radi zajedno sa institucijama BiH na reformama pravosuđa, te stvaranju dobre vladavine zakona, jer kao i zakon o negiranju genocida, teško da može biti usvojen u Parlamentu BiH. Jer taj zakon nije odgovarao političkim ologarhijama, jer u konačnici BiH može biti prosperitetno društvo bez svakodnevnih tenzija i govora mržnje. Tako zakoni i reforme koje će se u konačnici odnositi na visoki kriminal i korupciju, neće biti izglasani i implementirani od strane onih kojima ovo stanje odgovara. Zato gospodine Šmitu, uz velika očekivanja za sigurno možete pomoći građanima BiH da napokon žive u prosperitetnoj državi, a isto tako potrebno je da donosite odluke odvažno i brzo, jer u vašu državu odlaze svi oni radni, vrijedni i poštjeni koji mogu zajedno sa vama da razviju ovu državu kao što je vaša domovina Njemačka.